

Załącznik

do uchwały nr XXXVI/231/09

Rady Miejskiej w Krośniewicach

z dnia 6 lutego 2009 r.

***GMINNY SYSTEM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE***

GMINA KROŚNIEWICE

2009

1. **Wprowadzenie**

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, od której jakości zależy wartość społeczeństwa, jak również los jednostki. Człowiek przeżywa w niej najważniejszy okres kształtujący między innymi jego styl życia, osobowości, poglądy na świat. Zatem dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia.

Zjawisko przemocy domowej definiowane jest jako „każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości”. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątplenia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemocą w rodzinie określa się fizyczne, psychiczne i seksualne maltretowanie dziecka, maltretowanie lub zaniedbywanie osób starszych, przemoc między rodzeństwem, maltretowanie rodziców przez dzieci.

Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna; dodaje się jeszcze: przemoc emocjonalną, ekonomiczną, izolowanie, groźby i zastraszanie, manipulowanie, wykorzystywanie i nadużywanie tradycyjnych wyobrażeń o przywilejach przysługujących mężczyźnie.

Wszystkie wymienione formy przemocy uzupełniają się i przenikają. Ofiary rzadko doświadczają jednej tylko formy maltretowania. Bywa, że wykorzystywanie seksualne

i przemoc fizyczna poprzedzone są przemocą psychiczną, towarzyszy temu też zaniedbanie emocjonalne lub pozbawienie środków materialnych.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu, a przede wszystkim w rodzinie.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym, o zasięgu nie tylko globalnym, ale i lokalnym.

Prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy, której obowiązkiem jest zdiagnozowanie problemu na obszarze lokalnej społeczności, a następnie podjęcie skutecznej pracy, zmierzającej w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Zadania prowadzone i realizowane przez gminę powinny być zadeklarowane i ujęte w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego podstawowym celem jest stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc oraz motywowanie społeczności lokalnej, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy.

2. Aspekty prawne odnoszące się do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Podstawowym aktem prawnym odnoszącym się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 ust. 2 mówi: „przemocą w rodzinie jest jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,

powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”

Art. 3 mówi: „osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną;
- 4) zapewnienia, na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ”

W art. 6 ustępie 2 ustawa określa, że „przeciwdziałanie przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy, obejmujących w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

3. *Diagnoza problemów społecznych z uwzględnieniem w szczególności problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Krośniewice i istniejące zasoby do realizacji*

3.1. *Analiza sytuacji na obszarze gminy – diagnoza, statystyki dotyczące przemocy – dane lokalne*

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań konieczne jest opracowanie mapy problemów społecznych w gminie.

Według stanu na dzień 31.12.2008 r. Gmina Krośniewice liczy ogółem 9082 mieszkańców;

z czego miasto zamieszkuje 4604 osób, a wieś 4478.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosi: 634 osób, w tym 368 kobiet, co stanowi 7 % ogółu mieszkańców. Zasiłek dla bezrobotnych pobiera 144 osób.

W Gminie Krośniewice znajdują się 4 szkoły podstawowe, w których uczy się 493 uczniów, 1 przedszkole, do którego uczęszcza 122 dzieci, 1 gimnazjum, w którym uczy się 296 uczniów i 1 szkoła ponadgimnazjalna, do której uczęszcza 134 uczniów.

Ponadto na terenie gminy działają następujące stowarzyszenia sportowe:

- 1) Klub Sportowy „Krośniewianka”
- 2) Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „EXPOM”
- 3) Getbol Klub „Tiger”
- 4) Uczniowski Klub Sportowy „Stalowe Ramiona”

oraz znajdują się wymienione niżej obiekty sportowe:

- 1) Stadion miejski
- 2) Hala sportowa

Według danych Policji wynika, że funkcjonariusze miejscowego komisariatu przeprowadzili 252 interwencje domowych, których w większości przypadków powodem były osoby po spożyciu alkoholu.

Z danych za 2008 rok Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach wynika, że 1 084 osób (442 rodzin, w tym na wsi 196) żyje w ubóstwie tj. 11,93% ogółu mieszkańców.

Ogółem z różnych świadczeń pomocy społecznej korzystało 709 rodzin tj. 1 862 osób, co daje 20,50% ogółem mieszkańców.

Według statystyk Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2005 – 2007 sporządzone zostały trzy Niebieskie Karty dotyczące podejrzenia przemocy w rodzinie:

1. w 2005 r. – 1
2. w 2006 r. – 0
3. w 2007 r. - 2

Ofiarami przemocy w rodzinie były kobiety oraz dzieci, natomiast sprawcami przemocy mężczyźni będący często pod wpływem alkoholu, a zatem prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy jest znacznie większe w rodzinach alkoholowych niż w pozostałych.

Na podstawie informacji otrzymanych ze szkół ustalono, że wśród uczniów podczas przerw lekcyjnych zdarzały się akty przemocy – były to sporadyczne wypadki agresji fizycznej oraz werbalnej: wyśmiewanie, przezywanie, skarżenie czy szyderstwa. Rzadko wśród uczniów występowało wulgarnie słownictwo. Nie było zastraszania oraz czynów przestępczych.

Z danych dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, gdyż jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej; stąd trudno jest określić dokładnie skalę tego zjawiska na obszarze gminy, gdyż co roku zgłasza się zaledwie kilka spraw o znęcanie nad rodziną, a w tym samym czasie policja rejestruje kilkaset awantur domowych, do których jest wzywana.

Reasumując zjawisko współwystępowania problemów społecznych (na podstawie danych i informacji uzyskanych z: Komisariatu Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, oraz obserwacji życia społecznego) na terenie gminy przedstawia się następująco:

- bieda, ubóstwo
- bezrobocie
- alkoholizm
- brak form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
- brak mieszkań komunalnych
- przemoc w rodzinie
- narkomania

3.2. **Adresaci Systemu:**

1. Ofiary przemocy.

2. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci.
3. Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy.
4. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, policjanci, wychowawcy, nauczyciele, kuratorzy społeczni, pracownicy służby zdrowia, duchowni).
5. Przedstawiciele władz lokalnych.
6. Społeczeństwo.

3.3. ***Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie przemocy w rodzinie – instytucje i organizacje pracujące w obszarze profilaktyki i pomocy ofiarom przemocy***

Rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie wymaga współdziałania szeregu instytucji oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, aby skutecznie zapobiegać stosowaniu przemocy w rodzinie.

W Gminie Krośniewice rozwiązywaniem tych problemów i realizacją programu zajmuje się: Koordynator programu przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a ponadto instytucje:

- 1) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Komisariat Policji,
- 3) szkoły i placówki oświatowe,
- 4) służba zdrowia: NZOZ „Zdrowie” i NZOZ „Elmed”
- 5) Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji
- 6) stowarzyszenia sportowe

4. ***Zasady działania Systemu***

W zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

1) wzajemnej współpracy i współdziałaniu władzy publicznej, organizacji pozarządowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwem;

2) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

5. **Cel główny Systemu**

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

5.1. Cele strategiczne Systemu i ich realizacja:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy:

Sposób realizacji:

- prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników,
- wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,
- propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- promowanie nieagresywnych zachowań w mediach (prasa lokalna, Internet).

2. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar świadków występowania przemocy w rodzinie:

Sposób realizacji:

- udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą, w tym poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne i socjalne,
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu z właściwym wskazaniem bezpiecznego schronienia,
- pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą.

3. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie:

Sposób realizacji:

- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne,
- zajęcia edukacyjne w szkołach i placówkach oświatowych w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem: indywidualne i grupowe.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Sposób realizacji:

- dofinansowanie działań podejmowanych przez stowarzyszenia, instytucje, osoby fizyczne, umożliwiających wdrażanie programów służących rozwiązywaniu problemów przemocy,
- współpraca z podmiotami realizującymi programy profilaktyczne i terapeutyczne

PRIORYTETY NA 2009 ROK

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem
- poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy wśród dzieci, młodzieży, a także dorosłych
- zapobieganie przed występowaniem zachowań agresywnych wśród uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej i fizycznej)
- ochrona i pomoc socjalna ofiarom przemocy

6. ***Postanowienia końcowe – zasady koordynacji Systemu i źródła jego finansowania***

- 1) Źródłem finansowania zadań Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki finansowe budżetu Gminy Krośniewice.
- 2) Realizatorem i koordynatorem opracowanego Systemu jest Urząd Miejski w Krośniewicach - Referat Oświaty, Kultury i Sportu.